

Atrasti savo šaknis

Istorinė sąmonė įgalina žmogų jaustis ne lašu, o srove laiko tėkmėje

Vilniuje, Lietuvos technikos bibliotekos patalpose (buvusiuose Jėzuitų noviciato renesansiniuose XVII a. rūmuose), vasario 24 d. įvyko Lietuvos genealogų suvažiavimas, kurio metu patvirtinta Genealogų draugijos programa, įstatai, išrinkta organizacijos valdyba ir jos pirmininkas. „Genealogija – istorijos mokslo šaka. Žodis genealogija kilęs iš dviejų senosios graikų kalbos žodžių: genea – „šeima, giminė“, logos – „studijos, mokslas“. Tai mokslas apie šeimos, giminės kilmę, istoriją ir jos narių tarpusavio ryšius“, – rašoma britų enciklopediniame leidinyje „Encyclopedia Britannica“.

Suvažiavimo metu veikė genealogijos medžių ir knygų paroda

Česlavas Malevskis – Genealogų draugijos pirmininkas

Žurnalo BMM skaitytojai natūraliai galėtų paklausti: o ką bendra turi genealogija ir miškai? Atsakymas labai paprastas: medžius ir šaknis. Lygiai kaip medis be šaknų lieka tik sausas stuobrys, vien malkoms tinkamas, taip pat ir žmogus, nepažįstantis savo šaknų, nežinantis iš kur atėjo, neatsimenantis savo protėvių ir praeities, tampa savotišku klajokliu, dvasiniu nomadu.

Tikroji žmogaus būvio versmė – jo tėvų krašto praeitis. Svetimų žmonių praeitis niekada negali tapti mano paties istoriniu būviu – jų laimėjimai nei šildo, nei džiugina, jų kaltės nei saisto, nei slegia. O savosios tautos ir šeimos praeities suvokimas kaip MANO PRAEITIES yra istorinė žmogaus sąmonė, pripildanti kasdienybę prasmės, suteikianti jai turinio ir vertės. Istorinė sąmonė ir įgalina žmogų jaustis ne atskiruoliu, o nariu, ne užbaiga, o tęsiniu, ne lašu, o srove laiko ir istorijos tėkmėje.

Lietuvių tautos patriarchas Jonas Basanavičius ne veltui savo redaguoto laikraščio „Ausra“ pirmajame numeryje 1883 m. rašė: „Kaip kiekvienas Žmogus atsimindamas visą savo gyvenimo begį, atsižiūredamas atgalios mato ir numano, kas jis yra buvęs ir kuomi tapęs, supranta, koku sawo

BMM nuotraukos

inpatibin delei jis tapęs toks, o ne kitoks; taip ir wisa musu gimine (tauta) turetū atminti ir pažinti praejusi laiką, kuri ira giwenus ant szios Lietuvos žemes, ir wisus laimingus ir nelaimingus atsitikimus, kurie sziokiu ar tokiu budu padare musu gimine tokią, kokią szendie regime ir pawede ję tiems wargams, kuriuose mes giwename. <...> Jei kožnas geras ir patogus sunus guodoja sawo tewus ir tewu tewus, tai ir mes, Lietuwei, szios gadines, turime sekti pawizdi geru sunu senowes Lietuvos; todelei pirmiu pirmiausei turime pažinti juju senowiszka giweningą, budą, dabą ir tikibę, juju darbus ir rupesczius; nes ju giweningą pažinę, pažinsime geriaus juos, o juos pažinę ir patis pasižinsime.“

Štai ką bendra turi medžiai – miško ir žmonių giminės. Todėl Genealogijos draugijos suvažiavimas, išskėles tikslus puoselėti Lietuvos genealoginį palikimą, plėtoti genealogiją ir kelti jos vaidmenį visuomenėje, paskatino ir mūsų žurnalą atkreipti dėmesį į šį reiškinį ir pradėti naują skyrelį „Giminės medis“. Ta proga pakalbinome Genealogijos draugijos pirmininką Česlavą Malevskį.

„Labai malonu, kad susidomėjote Genealogijos draugija ir žadate skirti vietas genealogijai savo žurnale“, – BMM sakė mūsų pašnekovas. Genealogijos draugija, anot jo, buvo įkurta siekiant paskatinti žmones domėtis savo šeimos istorija, o drauge – ir Lietuvos istorija, remti genealogus mėgėjus ir profesionalus, dalytis patirtimi ir žiniomis. Kiti draugijos uždaviniai: genealogijos

kaip turiningos žmoniškosios veiklos populiarinimas, genealogijos duomenų bazės kaupimas, mokslinių straipsnių publikavimas, rūpinimasis archyvų išsaugojimu.

Mintis apie draugijos įkūrimą, pasak Č. Malevskio, tarp istorikų ir savo šeimos praeitimi besidominčių žmonių buvo kilusi gerokai anksčiau, tačiau formaliai ji įgyvendinta tik dabar. Draugija turi interneto svetainę www.genealogija.lt.

Į klausimą, kodėl verta domėtis savo šaknimis, pašnekovas atsakė įtikinamais J. Pilsudskio žodžiais: „Kas negerbia ir nevertina savo praeities, tas nėra vertas nei dabarties, nei ateities“.

„Genealogija yra istorijos mokslo dalis, kuria susidomėjau dar paauglystėje ir dabar tai yra mano mokslinė kryptis, – mūsų žurnalui sakė istoriko išsilavinimą ir žurnalisto patirtį turintis vilnietis. – Esu parašęs knygą „XIX a. Lietuvos bajorų giminės. Lydos apskritis“. Taip pat esu publikavęs daug straipsnių šia tema Lietuvoje bei užsienyje.“

Č. Malevskis pabrėžė, kad Lietuvos medžiai turi gilią šaknis, tvirtai sukabinusias juos su žeme. Šaknis turi ir žmonės. Kurie jų ieško – randa. Radusiems gyvenimas tampa turiningesnis ir prasmingesnis. Genealogų draugijos pirmininkas BMM skaitytojams palinkėjo atrasti gilią savo šeimų šaknis.

Vidmantas Valiušaitis

Lietuvos genealogai susibūrė į organizaciją

Nepamirškime savo šaknų

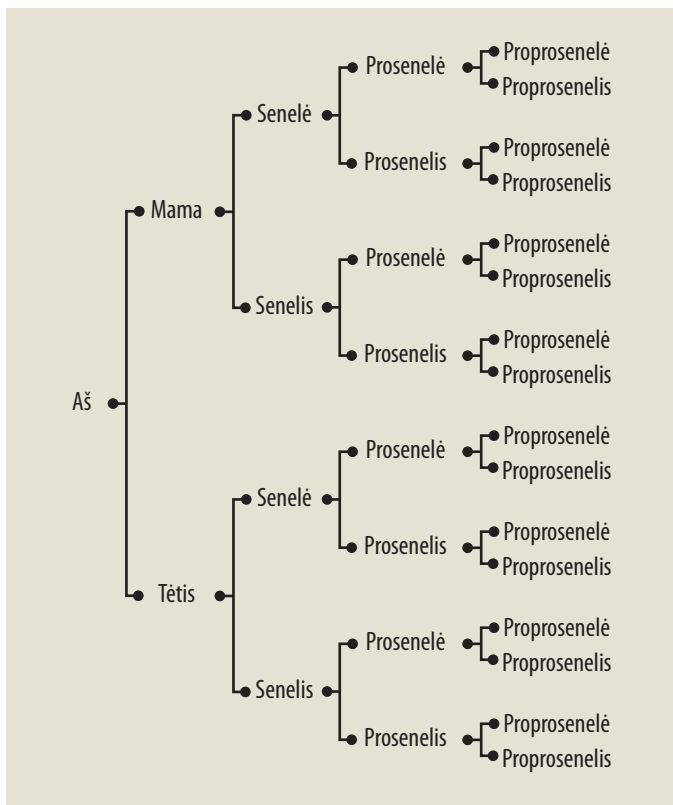

BMM nuotr.

Gediminas Ilgūnas

Kiekvienas žmogus turėtų žinoti, iš kur jis, kokia jo kilmė, nes be šito žmogus – tarsi medis be šaknų. Net mažas vaikas domisi, iš kur jis, kaip jis atsirado. Gaila, kad užaugęs ne vienas tuo nustoja domėtis. Ir gyvenime neretai nepažindami savo šaknų, atiduodami Laiko užmarščiai savo senelius, tėvus, kitus artimuosius.

Kiekvienas žmogus – savosios kartos atstovas. Jo tėvai – tai jau kita, antroji, karta, keturi seneliai – trečioji karta, aštuoni proseneliai – ketvirtoji karta. Penktoji karta – jau 16 asmenų, dešimtoji – 512, o šešioliktoji (genetikai aiškina, jog asmenybėje atsispindi protėvių

bruožai iki 16-os kartų) – net 32 768 žmonės, mūsų tiesioginiai „kraujo“ giminės. Iš jų mes paveldėjome savo genus, išvaizdą, vitalumą ir ligas. Paveldėjome gyvenimo būdą, papročius, tradicijas, kalbą.

Žmogus – savo tėvų, senelių,

prosenelių ir kitų tolimesnių protėvių palikuonis – yra tarsi piramidės viršūnė, kurios pamatas – žmogaus protėviai. Tai jo šaknys, priskiriančios jį tam tikrai rasei, valstybei, tautai, šeimai.

Numiręs žmogus išnyksta kaip biologinė būtybė. Kol jį prisimena, jis gyvas žmonių atmintyje: veikia jo mintys, žodžiai, darbai. Kai niekas jo neprisimena, jis išnyksta, miršta galutinai, jeigu nėra palikęs tautos, valstybės mastu išliekamąją vertę turinčių darbų. Mes neretai pamirštame net savo senelių vardus, jau nekalbant apie prosenelius.

Todėl nepamirškime savo šaknų.

Gediminas Ilgūnas – Kovo 11-osios Nepriklausomybės akto signataras. 1990–1992 m. Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komisijos pirmininkas. 1993–1997 m. Lietuvos archyvų departamento generalinis direktorius, 1997 m. Lietuvos Respublikos Prezidento patarėjas, nuo 1998 m. Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direktijos prie Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos direktorius. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė kelis šimtus straipsnių istorijos, kultūros, politikos ir visuomenės gyvenimo klausimais. Išleido knygas „Jonas Čerskis“ (1983), „Vincas Pietaris“ (1987), „Prie Sasnos ir Šešupės“ (1995), „Algirdas Brazauskas – Lietuvos Respublikos Prezidentas 1993–1998“ (1998), „Kazys Grinius“ (2000), „Šaknys“ (2000), „Steponas Kairys“ (2003), „Česlovas Kudaba“ (2003), „Sąjūdis Jonavoje. 1988–1990“ (2004), „Lietuvos Respublikos XII Vyriausybė“ (2004), „Knygnešių keliais“ (2005), „Sasnava. Kraštas ir žmonės“ (2005).